

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy óra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatalai:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri onkkek gamond sora után 20 kr. szatendő.

Sok millió fölösleg.

Lukács pénzügyér ur, a ki tavaly Ischlben úgy bánt a magyar államiság egyik nagy biztosítékával, mint egy kopott esernyővel, kimutatja, hogy a zárszámadások szerint igen sok millió fölöslegünk van. Ilyesmit mutatott ki tavaly is, tavaly előtt is. Évenkénti átlagos fölöslegünk 35 millió forint.

Én pedig csöndes elmélkedéssel megtekintem az életet. Összhangot keresve a sok millió fölösleg és az élet szükségletei között.

Nézem a falut.

Tengelyig ér a sár. Ha jó volna az ut: az a derék négy ökör könnyedén huzná a 30 q. terhet. Így azonban csak 6 mázsát raknak a szekérre. Ezt is alig bírja az erős fogat.

Tízezer gazdával harminczszor esik e: meg évenként az őszi és tavaszi hónapokban. Mit jelent ez pénzben kifejezve? Az időnek és erőnek ez a szörnyű vesztesége vajjon mennyi súlyt képvisel a nemzeti közmunkásság nagy mérlegében?

Jó uton 6 waggon termést husz fuvar a vasúthoz szállít. Feneketlen sárban 100 fuvar teszi ezt a szolgálatot. Egy négyökrös fuvar 3 fr 50 kr.-ba számítva: jó uton 70 frtba kerül hat waggon rakomány beszállítása. Rosz uton 350 frtba. Tehát minden hat waggonnál 280 frt veszteség. Miután nyerstermelő vagyunk s a vasutakhoz vezető utak országosan el vannak hanyagolva: a közvesztesség milliókra megy ennél a tételnél.

Az ischli ember egy szóval sem igéri, hogy a nagy fölösleggel ezen a bajon segíteni szándékozik.

Ezer községben nincs népiskola. Háromezer községben a népiskola botrányos állapotban sanylik. Kivált a tót, ruthén, oláh népiskolák kinézése, föl-szerelése, tanereje szánalomra méltó. Ebből kilenczven százalék a törvény legenyhébb feltételeinek sem felel meg.

Az egyházközségeknek abszolút nincs módjuk, hogy építkezzenek és kellő fizetést adjanak a tanítóknak. Az ilyen iskolákat köteles volna a kormány egytől egyig bezárni s helyettük állami iskolákat emelni.

Miért nem teszük. Nincs pénz? Hiszen az ischli ember 35 millió fölösleggel zárta le számadásait. Miért nem ad a kultuszminiszternek 3000 új iskola épülethez 12 millió frtot egyszerűsmindenkorra s az új tanítók fizetésére

és fölszerelésre évenként másfél milliót? Abból a fölöslegről kitelik.

A közegészségügy semmivel sem áll jobb lábon, mint az iskola. Hazánkban a gyermek-halandóság nagyobb, mint bármely civilizált országban. Népesedési szaporodásunk nem kielégítő. Az anyag ugy visszafelé fordított, hogy az ujjonczozást át kellett a huszadik életkorra a huszanegyedikre tenni. Így is általános panasz van a sorozó bizottságoknál. Orvos, patika, kórház kevés. Ingyen kórház egy sincs. Körorvost, bábát, halottkémét községi pótdoból fizetnek. Az állategészségügy semmivel sem jobb.

Mit érünk az ischli ember papiros millióival, ha a közegészségügy reformálására sincs pénze az államnak?

A szegényügyről nem is beszélek. Ezt a fontos agendát az állam merőben a társadalmi jótékonyosság nyakába varrta. A ki nyomorék: pusztuljon; a munkaképtelen is pusztuljon; a beteg is pusztuljon. És pusztuljon tucatszámra minden községben az árva gyermek. Az állam büntetéspénzekből csinál szegényszkaszt. Ki látta ennek a hatását és eredményét. Művelt országokban minden községben van szegényekháza, a hol elhelyezést, ételmet, ruhát kap a falu nyomorékja, munkaképtelen, elaggott szegényje. Nálunk ilyesmi nincs. A koldulás pedig tilos. Hadd pusztuljon. Hiszen csak ember. A sok millió fölöslegről ide sem jut semmi.

Megelégedve a közigazgatással senki sincs. Lusta, nehézkés, bizonytalan, komplikált, zavaros és gyanús. Politikai czélokat szolgál immár negyedszázad óta. Hatalmaskodó, sokszor pedáns, gyakran buta. Egészben véve megbízhatatlan. Pedig a jó közigazgatás: nagy áldás; a rossz: nagy átok. E miatt csorba nálunk a jogélet. Nemzetiségi és szociális bajaink legnagyobb része ebből a forrásból táplálkozik.

A közigazgatás az állam legfontosabb életszerve. Ez az életszerv nálunk beteg. Az állami feladatoknál tultergésben, a helyhatósági feladatoknál sápkórban szenved. Nemzetiségi kérdéseknél az agylágyulás tüneteit mutatja. Választásoknál deliriumba esik. De a sok milliós fölöslegről ennek a fontos szervnek a gyógyítására nem telik.

Mondjam-e tovább? Beszéljek-e olcsó igazságszolgáltatásról, vízszabályozásról, csatornázásról, öntözésről, telepítésről, állami vagy törvényhatósági

jég- és tűzkár biztosításról? Nem szölok. Így is látható, hogy a papírfölöslegnek nincs az életben semmi haszna. A Lukács ur brilliáns költségvetése csak szemfényvesztés.

Bartha Miklós.

Politikai hir.

Kozmopoliták. Ismételt volt szó az utolsó napokban a kozmo-politikáról, hogy a világpolgár-érület felilemelkedik a nemzeti érdekeken, a kozmopolita csak egy birodalomnak polgára: a saját érdekei birodalmának; színlag az egész emberiség érdekeinek szolgálat; de az még sincs úgy, mert saját „éje”, édes személye a göczpont, mely körül legörömböstebb forog. A társadalmi élet tele van ilyenfajta egoistákkal, a kikben nem él a hazafiság szent eszméje, a kik semmit sem tesznek a nemzeti szellem s magyaros műveltség terjesztéséért. Régi igazság, hogy a magyarság üres fogalom magyar nyelv nélkül. A hazafias érzés pedig vajmi ingatag alapon áll, ha idegen nyelvet ápolunk és idegen termékeket terjesztünk a magyar nemzeti nyelv rovására. Sokan azt hiszik, hogy most már, minthogy az alkotmányos élet vissza van állítva, nincs szükség a hazafias lelkesedésre és elég, ha az idegen ajknak a magyar állameszmének hívei. Nagyon szép dolog ez; de hát, a ki nem ismeri nemzetünk gondolkozás módját, történelmét és költészetét, azt bizony soha sem hatja át az igaz nemzeti érzület. A ki kozmopolita légkörben mozog, abban az idegen műveltség elfojtja a magyaros gondolkodást s csak immel-ammal érvényesíti befolyását az állami nyelv természetesen jogaiért. A szülő és tanító, természetesen a magyar szellemű, nagyon könnyen ébresztheti a fogékony gyermekben a nemzeti öntudatot. Az iskolák hathatós cselekvését azonban a magyar köznevelődés és hatóság minden tényezője tartozik istápolni, mert különben meddő munkát végez. A közönbös hazafiak semmi nemes eszmével sem törődnek s mindent kicsinyelnek. Ezeket tartjuk a társadalom parazitáinak, kikről óvakodni elengedhetetlen kötelességünk.

Emlékezzünk.

Kolozsvár, okt. 14.

Niobei könnyekkel öntözött kicsiny hazarészünk, Erdély s különösen ennek délkeleti része a Székelyföld felszázaddal ezelőtt magára irányította az egész magyar haza figyelmét.

Évszázadokon keresztül Erdély számottevő szerepet vitt a magyar nemzet történetében, s nem egyszer a magyarságnak, a nemzeti irodalomnak s a magyarállam eszmének menetvéra volt és mégis csak egy 48 volt képes arra, hogy e kies országárszánt figyelmét, rokonszenvet ébresszen.

A 48—49-iki szabadságharcnak kellett

eljönnie, hogy Erdély, melynek akkori sorsa igazán vadregényes volt, felkeltse az érdeklődést, rokonszenvet ébresszen maga iránt.

Agyagfalva, Háromszék, Magyarországnak e Spártája, Piski, Segesvár és annyi sok más név tesz tanuságot Erdélynek, különösen pedig a Székelyföldnek a szabadságharcban való szerepléséről.

Ötven év repült el immárázóta, felszázad hanyatlott le az idők végtelenségébe s az akkor élő emberek közül már csak néhányan élnek, mint a nagydíkoknak hátramaradt mohikánjai, ámde a fentebbi nevek említésénél, vagy egyszerű elgondolásánál felrajzanak előttünk a daliás idők emlékei, szemünk előtt folynak le azok az epopeába illő, titáni események.

Agyagfalvi térség, székelység, Rákosmezeje köszöntlek! Letarolt meződön már 51 év óta sivit végig az alkonyi szellő megrázva a száraz avart, 51 év óta locsognak tovább a Küküllő hullámai csendes tereiden és én mégis látom a székely nép ezreit. Látom, mint gyülekeznek a hunivadékok ez utolsó nagy nemzeti gyűlésre, félbeszakítva saját munkájukat, csakhogy megvédelmezzék a hazát és a megtámadott Uniót. Feltűnik emlékezetemben Berenczei László tisztos alakja, kinek lelkes felhívására mintegy 60 ezer székely nyűzsög e szent téren. Látom Mikó Imrét, Erdély hírneves kinstárosát s hallom azt a zugó éjont, melynek közepette a gyűlést megnyitja.

Tanuja vagyok annak a szent és magasztos esküvésnek, melyben fogadalmat tesznek a királynak s tanuja vagyok annak az alkotmányos tanácskozásnak, melyet Erdély szomorú sorsa felett folytatnak.

Majd ismét látom Berenczei László daliás alakját s hallom menydörgő szónoklatát, melyre a székely nép lelkes elszántsága lesz a felelet.

Hallom a dob pergesését, a trombiták harsogását s látom, mint indul a csapatok egy része Fehéregyháza felé, a másik része pedig Marosvásárhely felé, hogy megkezdődjék a nagy tragédiának első felvonása.

Most, hétfőn 51 éve mind ennek, mi itt felrajzott emlékezetemben; 51 éve, hogy megkezdődött az a nagy tragédia, mely most 50 éve ért oly szomorú véget.

Csendes az agyagfalvi térség már 51 év óta. Csak az őszi szellő suttog egy bú-bajos mesét az elmúlt szép napokról. Én azonban hiszem, hogy újból népes lesz, népes — még pedig akkor, midőn felavatjuk azt az emlékoszlopot, mely a maroknyi székely nép utolsó nagy nemzeti gyűlését idézi fel emlékezetünkben s mely egyszersmind tanuságot is tesz a székely nép kegyeletéről és áldozatkészségéről.

Fájdalom! Most már neki állt majd emléket a magyar nemzet. — Nagy Ecseden pedig emléke élni fog a Rákóczi népe között s szólni fog a rege firól-fira szállván — híres papnak híres fiáról — késő utókorig.

Nina.

— Angol regény. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

VIII.

(Folytatás.)

(17)

Minden mozdulata olyan volt, mint az alvajáróké és Warwick ur megkönnyebbülést érzett, midőn a paplakhoz érkeztek és Nina az előtte kinyitott ajtón bement köszönés nélkül, ugyan azzal a megkövesült kifejezéssel az arcán és türelmetlen fájdalommal a szemében.

De az éles győrelemnek most már vége volt; ő bátran állott szembe a reá mért csapással és csak a tompa fájdalom maradt meg — olyan fájdalom, a miről Ninának alig volt tudomása, ambar az, az arezáról elvette a szint, szeméből a fényt és minden mozdulatából az életet.

Azonban még volt egy félelem, a mi képes volt őtet izgatni, ambar ugy látszott, mint ha a halál keserűségén tul esett volna, midőn a közeledő esküvő híré hallotta és ez a félelem volt, hogy az esküvő Sz. Mihályban fog megtörténni, De ezt a félelmet némi bizalommal csakhamar elvetette magától.

— Ő lesz annyi könnyűléttel irántam és megkímél attól — sugta néha a saját szívének. Tudni fogja, ambar ő elfelejtett, nem valószínű, hogy én elfelejtsem őtet és nem fog engem szükségtelenül kizárni. Oh, drágám, remélem, hogy boldog leszel! Re-

Adjá Isten, hogy minél előbb ugy legyen!

B. L.

„Majláth püspök törekvése.”

— Válass az ily czimű cikkre. —

II.

Budapest, okt. 8.

Tehát a közlemény Majláth püspök törekvését ugy tünteti fel mely a nemzeti-ségi érdeket szolgálja és mint ilyet akarja stigmatizálni s vele az erdélyi katolikusok egyetemet, ugy tünteti fel Majláthot és az erdélyi katolikusokat; mintha az unió törvénye ellen izgatnának, mert az unió törvény harmincz éves fennállása dacára most akarják az erdélyi egyházmegyét a magyarországiaktól elszakítani, illetve a különválást demonstrálni.

Nos hát a közlemény, hogy eme súlyos gyanúsításait plauzibilissé tegye, való tényeket lerdit. Nevezetesen az erdélyi egyházmegye különállása nem az Unió törvénye dacára áll fenn, hanem az unió törvényében is biztosított ősi joggal fogva gyakorolja önkormányzati joghatóságát harminczét év óta szakadatlanul. Ez tehát sem Majláthnak, sem az erdélyi katolikusoknak nem álláspontja, hanem egy valóságos alkotmányjogi eleven tény. Ez külön állásra sem az erdélyi státuszgyűlésnek, sem Majláth püspöknek törekednie nem kell, mert megvan. Ma, illetve az országos autonomiát szervező kongresszus összehívása pillanatában csak arról lehetett szó, hogy e már valóságosan és alkotmányjogilag és elismerten létező önkormányzatunkat beolvassuk-e az egyetemes autonómiába vagy se? E tekintetben kellett 1897-ben állást foglaljunk. Meg is tettük. Az akkori erdélyi püspök boldogemlékü Lőnhárt Ferencz megkapván a felhívást, hogy az országos katolikus kongresszus képviselőit választotta meg az egyházmegyében, e felhívást, mint az önkormányzatilag szervezett egyházmegye elnöke, híven áttette az igazgató-tanácsához.

Mielőtt az igazgatótanács a kérdés tárgyalásába belemert volna, a státusnak világi elnöke, akkor még ő felsége személye körüli miniszter, báró Jósika Sámuel, az igazgatótanácsot értekezletre híván össze Kolozsvárt, abban állapodunk meg, hogy mielőtt bármely álláspontra helyezkednénk, a püspöktől kell egyetértésre jutnunk, s mivel a püspök akkor már betegeskedett, az értekezlet báró Jósika Sámuel, Bíró Béla kolozsvári apátplébános és engemet, mint az igazgató-tanács akkori alelnökét küldött ki ama czélból, hogy a püspöktől Gyulafehérvárt tárgyaljuk a kérdést.

Mi hárman azonnal Gyulafehérvárra utaztunk és ott Lőnhárt püspökkel következőben állapodtunk meg:

Az erdélyi római katolikus státus ragaszkodik a saját önkormányzati különállásához mindaddig, a míg meg nem győződik arról, hogy a szervezendő országos autonómia részükre azt a hatáskört legalább, melylyel ma birunk, biztosítani fogja. Minthogy pedig ezt előre tudni nem lehet, azért a kongresszus-

mélem, hogy az én szerencsétlenségemnek az árnyéka soha sem fog a te élet utadra esni.

De, dacára, hogy oly önzetlenül szerezte Douglast, néha keserűen jajdult fel a hűtlensége ellen. Mily hamar felejtette el őtet! Még nem telt el három nap az óta, hogy Douglas az ő lábánál volt, szerelmét kérte, őtet szemrehányásokkal illette, a miért életét tönkre tette és ime, most egy szép fiatal aszonyt hoz haza, hogy az ő győtreimét kicsufolja.

Oh, az kegyetlenség volt! És a szegény megboszt szív feljajdult fájdalomában, — mert a terhe nehezebb volt, mint a mit el tudott viselni.

De ez csak akkor volt, midőn a vas mélyen hatott a lelkébe. Maskor örült, hogy Douglas boldog volt és kérte az Eget, hogy legjobb áldását árássa reá és a boldog, — oh, százaszorosan boldog! — százaszorosan áldott asszonyra, kinek szabadságában állott a Douglas szerelmét elfogadni és viszonzásul a saját szerelmét a szegény és gyalázat foltja nélkül neki adni.

A rektor nemsokára levelet kapott lady Helénától, melyben hivatalosan jelentette az újságot és keserűen panaszkolta, hogy Douglas megtagadta azon kívánságát, hogy az esküvőt Sz. Mihályban tartásák meg, ő a saját részéről ezt kívánta, de Douglas hajhatatlan volt és a házassági szertartás Londonban, a Hanoverai téren levő Sz. György templomban fog megtartatni; azonban lady Heléna tudta, hogy mily biztosan számíthat Dunstan urra, hogy Sz. Mihályon az ünnepségeket rendezze.

„Ez az összeköttetés — írta ő lady-sága — minden kívánságunkkal oly teljesen találkozik, — hogy azt kívánjuk, hogy a tisztelőre adott mulatságok nagyon fényesek legyenek.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Október 14.

Nagy-Ecsedi emlékezések

Ecsedi Kovács Gyuláról.

Írta: Kovács Károly.

(Vége.)

1892-ben vendégszerreplésre jött a művész Máté Szalkára, a Nyírség központjába, a hol a többek közt eljátszotta II. Rákóczi Ferenczet. Egy egész sereg nagy-eccsedi civist vittem be a színházba, hogy lássák meg hajdani fejedelmüket, a nagy Rákóczit. Óriási hatást csinált az ecsedik előtt felséges, impozáns megjelenésével. Nem tudtak hova lenni a bámulattól és az örömtől. Kérdezem egyik kurucz ivadéktól:

— Hogy tetszett a pap fia?

Olyan az uram a többi közt, mint Ferencz József ő Felsége! volt rá a naiv felelet.

A kik aztán bent voltak a Rákóczi előadásán, nem győzték odahaza kibeszélni magukat. Egy néhány hétig mindig arról folyt a beszéd, számtalan sok variációkban.

— Tudja komám, ő maga nem is igen sokszor játszik már, hanem 40 legénnyel dolgozik.

Csupán azt sajnálták benne, hogy a mint mondták:

— Mikép lehet az, hogy olyan derék magyar embernek nincs bajusza?

— Mit beszél most komám? Hát nem

látta a színházban, milyen szép, sugár bájusza volt, mikor Rákóczit játszotta!

Máté Szalkán a művészt nyíri tisztelői egy igen szép, aranyozott ezüst serleggel lepték meg, s minden felléptekor virág záporral árasztották el. Hanem a nagy dicsőség között egy kis kellemetlen incidens adta elő magát. Egy szini kellekeket javító suhancz, emlékül elemelte a művész ezüst óráját. Mikor aztán Szalkáról Fehér Gyarmatra ment vendégszerreplésre, a gyarmatiak megtudván az óra históriát, nagyon praktikus — gyöngéd figyelemmel — egy igen szép és értékes aranyórával lepték meg.

A máté-szalkai és fehér-gyarmati vendégszerreplések után, az akkor még életben levő édesanyjához jött Nagy-Ecsedre. A temérdek, szebbnél-szebb koszorút, esokrot, mind ide hozta jó anyjának.

Bucsuzásakor az ecsedi híres major vendégszerető házigazdái: Spitz Samu és Dezsó testvérek a távozó kedves művész tisztelőre fényes estélyt adtak. Nem nagyszámú, de igen derék társaság volt együtt. Sok szép díkezőiál ünnepelték a jeles művészt s a jó barátot. Egyszer felállt ő is, s kijelenti, hogy ő a mások érzelmei tolmácsa lévén, ez annyira a vérbe ment által, hogy tösztözni egyáltalán sohasem szokott, hanem e helyett szaval egyet. Szavalt aztán nem egyet, de sokat, úgy, hogy mindenki el volt ragadtatva. A társaság aztán viszonzásul rázendítette a költő-művész egyik leg-szebb népdalát:

Kétszer is nyit az akácfa virága,

Oh! mily jól esett a költőnek. Hogy

kacagtak gyönyörű kék szemei, melyekben csillogott a jó kedv s az öröm gyöngye. Azután meg kedvencz nótáját dalolták, — czigánykísérettel:

Korcsmárosné hallja,
Száz iteze bort adna,
Száz iteze bor, száz szál gyertya
De meg vigasztalna.

Repülték a rövid éj órái. A felkelő nap már itt-ott bekandikált az ablakon, mégis zengett a nóta:

Csalfa leány kősa levél módjára
Köti magát minden bokor aláira.

No de nem is busultunk. Azt az éjszákát soha nem fogjuk elfeledni.

Még egy igen szép estély volt a szeretett művész tisztelőire édesatyja utódjánál, a jelenlegi ecsedi papnál, Berey Józsefnél, a hol Kossuth Lajos Washington szobránál mondott felségese-mlékbeszédét szavalta el.

Másnap bencsüt vett édesanyjától s az ecsedikéltől. A Spitz-testvérek nyalka négyes fogata be röpítette a n.-károlyi vasuti állomáshoz s a gyorsvonaton sietett haza forrón szeretett családjához.

Pár év mulva eltemettük jó édes anyját is. A temetés után nem sokára véletlenül találkozok Spitz Dezsóval s mondja:

— Kedves Dezsó! Egy nagy szivességre kéremlek! Szüleimnek egy síremléket akarok emeltetni az ecsedi temetőben nyugvó poraik fölébe. Légy szives majd egy erős igás fogatot a sírkőért beküldeni a vasuti állomáshoz, egy másik fogatot pedig én utánam.

A jó barát mindig várta azóta a tudósítást, hogy mikor küldje már a fogatokat!

son megjelentünk és képviselőinknek azt az utasítást adjuk, hogy igyekezzenek az országost autonómia részére oly hatáskört biztosítani, mint a minővel mi bírnunk, — a státusz azonban szabad kezét fenntartja és a szervezendő autonómiához való hozzájárulása felett, ha az országos autonómia készen lesz, státusz-gyűlésben fog annak idején határozni.

Megállapított, hogy a státusz gyűlés e tárgyban 1897. aug. 10 napjának valamelyikére rendkívülieg összehívassék. E státusz-gyűlés elé egy javaslat torjesztessék be, melynek kidolgozására én kéretem fel azzal, hogy mielőtt azt az igazgatótanács tárgyalná, az egyházi és világi elnökek mutassa be. Továbbá elhatározott, hogy e rendkívüli státusz-gyűlés elfoglalt álláspontunk értelmében írjon föl az országos kongresszushoz.

E megállapodások értelmében én az indokolt javaslat tervezetét elkészítettem, azt bemutattuk br. Jósika Sámuelnek, ki ahöz Bécsben 1897. évi július 9-éről hozzászóló levélben hozzájárult. E közben Lőnhart Ferencz meghalt, miért is a tervezetet utódjának, gróf Majláth jelenlegi püspöknek kellett bemutatnom.

Ő ezen tervezethez Pozsonyban 1897. július 16-án kelt és hozzámm intézett levele szerint szintén hozzájárult nemcsak, de arról értesített, hogy az igazgatótanáshoz haladéktalanul áttette. Az igazgatótanács azt tárgyalván, mint saját javaslatát előterjesztette a státusz-gyűlésnek, mely azt elfogadta és ezen álláspontjáról az orsz. kat. kongresszust fölrátban értesítette. Ez álláspontot körvonalozó feliratát a státusznak a kongresszus megalkulásának első ülésén a primás a kongresszusnak bejelentette és a kongresszus azt tárgyalás végezt a 27-es bizottságnak kiadni határozta.

Ezekből a köztudomású és a hírlapok által annak idején regisztrált nyilvános tényekből világos, hogy az erdélyi önkormányzat sértetlen fenntartásának álláspontját az erdélyi katolikusok képviselői akkor foglalták el, mikor Majláth püspök sem volt, tehát abba bele sem szóltak. Világos, hogy Majláth az elődje és az igazgatótanács által már megállapított ezen álláspontot, később mint püspök egyszerűen magáévá tette, világos, hogy ezen állásfoglalása a státusznak 1897. augusztus óta köztudomású dolog. Ma tehát erre azt mondani, hogy Majláth szeparatizmus törekvése volna, nem lehet. De nem lehet kapcsolatba hozni a román törekvésekkel sem, sőt ki van zárva, hogy ezen nemzetiségi püspökök az erdélyi státusz álláspontja után indultak volna és hogy a magyar püspöki kar arról, hogy Mihályi és társai a kongresszusban nem jelennek meg, csak most a szeptemberi értekezletükön értesült volna.

A Mihályi Viktor balázsfalvi érsek által kezdeményezett közügyekről szóló törvény megalkotása az erdélyi státusz állásfoglalását is.

Az erdélyi státusra nézve, hogy a kongresszusban részt vegyen, egyik legnyomósabb érvünk az volt, hogy a románok eljárásával magunkat azonosítani nem szabad. Ők tényleg a kongresszusban nem vettek részt, a mi 1897. ősz óta mindenki előtt, tehát a magyar püspöki kar előtt is, közismert tény volt.

A közlemény azonban nemcsak Majláth püspök és a státusz-gyűlés ellen tör, hanem az igazgatótanács és mindazon katolikus ellen Erdélyben, kik a státusz álláspontján állanak; tehát Erdély összes katolikusai ellen, mert az 1897. évi rendkívüli státusz-gyűlés határozata ellenmondás nélkül és egyhangulag hozott és azóta sem tiltakozott az ellen senki. Mindazonáltal a közlemény szerint a „státusz igazgatótanácsa a püspöket az élen nem akarja megosztani az egyetemes katolikus autonómiával a keze alatt lévő státusz-vagyonnak és intézeteknek az igazgatását és a vele járó hatalmat” tehát ily önző érdekből támogatjuk Majláth püspöknek.

A fiatalok egy hónapra külföldre mennek, azután Mount Staffordba térnek vissza és reménytem, hogy a jövőben legtöbbször ott fognak lakni. Az unokahugát üdvözlöm stb.

Nina elővasta a levelet és halálával gondolt Douglas a, hogy attól a fájdalomtól, melytől annyira félt, megkímélte.

Talán azon időre, midőn visszajönnék ő nem lesz ottan, vagy még lesz halva. Ah, bár megtudna halni. Oly borzasztó lenne őket boldogságukban látni. Hogy tudná azt elviselni? És e gondolat felett való kétségbeesésében megérőttette magát a nagy bátyját arra kéri, hogy egy időre engedje el őt guvernantnak, vagy társalkodónak, hogy próbálja a saját konyerét munkája által megkeresni.

— Édes jó bátyám, ez nem újszerűségem, mondd. Régóta gondolkodom én erről. Én azt gondolom, hogy valami munkával foglalkozni javamra szolgál.

— Van itt elég dolgod, volt a mosolyogva adott válasz. Csitt, csitt Nina eskám, én nem tudok töled megvárni. Majd ha meghalok, előttem fog állani, kezdeni a világgal, de addig édes kis leányom nyugodj meg abban, hogy a világ forgatagából elvonva, az oltalmam alatt állasz.

Nina sokkal jobban ismerte a nagybátyját, minthogy az ellentmondást megkísérelte volna. Nem volt menekülés számára, csendesen kell ülnie és várni, míg a feje felett függő kard lecsök, a nélkül, hogy azt utjában feltartóztatni megkísérhetné.

Tehát egy szép tavaszi napon a Szt. Mihályi templom tornyáról vígan zugtak a harangok és Nina tudta, hogy Stafford Douglas és Grantham Diána férj és feleség voltak és hogy most még gondolni sem volt szabad Staffordra. Az iparosok közül többen világítottak, a birtokon lévő bérleők más jelekkel mutatták ki az örömeiket, és a legtöbben azon időre halasztották örvendezésüknek nyilvánítását, midőn az ifjú pár a mé-

pöknek fennebb ismertetett törekvéseit, azaz a státusz álláspontját és ezért fogjuk támogatni a Majláth szeparatizmus törekvéseit az október 25-iki státusz-gyűlésen! Ugy hiszem, ez az egyszerű, mondhatnám aktaszűrő előadás elegendő arra, hogy a fenforogó gyűről minden igazságszerető ember megfelelő ítéletet formálhasson.

Dr. Györffy Gyula,
orsz. képviselő, az erdélyi státusz igazgatótanácsának és az országos katolikus kongresszusnak tagja

D. a J. Kr!

Erdélyi szeretett hiveinknek Istentől áldást és üdvösséget!

Hazánk Nagyasszonyának, a Boldog-árgos Szűz Máriának, elődeink részéről annyira kegyelt „mikolai” és jelenleg a kolozsvári akadémiai templom főoltárán elhelyezett csodálatos képét — annak 200 éves jubileuma alkalmából — folyó évi október hó 26-án egyházi ünnepségnek akarjuk tárgyává tenni a hivek közös óhajára és lelki épülésére.

Az ünnepet megelőző három napon át, vagyis október hó 22. 23. és 24-ik napjain naponként reggel 7 órákor szentséges mise lesz közös szentáldozással az akadémiai templom főoltáránál. Délután 6 órákor a főtemplomban a szent olvasónak elimádkozása után szentbeszéd.

Október hó 26-án reggel 7 órákor szentmise a főtemplomban, közös szentáldozással.

9 órákor a nagyvárad bihoros-püspök ur megérkezése és ünnepélyes bevonulása a főtemplomba.

9 órákor megindul a körmenet az akadémiai templom felé, a hol a kassai püspök ur mond csendes szentmisét. Rövid könyörgés és felajánlási imádság után visszatér a körmenet a főtemplomba, a hol az ünnepélyes szentmisét a székesfehérvári püspök ur mondja, az ünnepi szentbeszéd után pedig a pápai áldást a nagyvárad bihoros-püspök ur osztja.

Délután 6 órákor ünnepélyes istentisztelet és befejező szentbeszéd.

Nagyon kérjük a státusz-gyűlésre felutazó kedvelt papjainkat és hiveinket, hogy az ünnepélyen lehetőleg teljes számmal megjelenjen szíveskedjenek. Az egyháziak karigben és birettummal, a világiak lehetőleg magyar diszruhában.

Vallásos tündetés akar ez ünnepély lenni az Ur Jézus Krisztus, az Isten fiának szűz anyja. Hazánk Védőasszonya és Nagypátronája mellett; háláadás az általa nyert számtalan jótéteményekért, különösen pedig 900 éves nemzeti önállóságunkért és főmaradásunkért; elégtétel elhaló századunknak sok bűnéért és hitetlenségeért; bünbánat és megkövetés a mi személyes vétkeinkért, hitbeli közönyösségünkért és hidegségünkért; esedezés áldásért, hogy a jövő századot Isten kegyelmében kezdjük meg; ünnepélyes felajánlása egyházmegyénknek a Boldogságos Szűz Mária oltalmába. Szentséges Atyánk XIII. Leó pápa október 5-ikéről kelt szóbeli kijelentésével ezen ünnepélynek megtartását helybenhagyva, mindazoknak, a kik a reggeli szent misén és az esti szentbeszédén résztvesznek, 7 évi bucsut; azoknak

zesheti utról visszatér, mely időre nagyszerű ünnepségek voltak tervelve, midőn diadalileg lesznek felállítva, a vasuti állomáson „D” és „S” betűi, férj és feleség nevét egyaránt jelezve fényesen ki lesz világítva ott és mindenfelé.

Szerecsére szép idő volt és az embereknek, a kik tolongva mentek a fő utcán, hogy a fiatal párt éljenzéssel fogadva üdvözöljék, nem kellett attól félni, hogy ünnepelő ruhájukat az eső tönkre tegye. — A vonat pontosan érkezett be az állomásra és Stafford ezredes, a mint a vonatról leszállott, ötlet melegen üdvözöl, de nagyon izgatott csoporttól lett körülveve, kiknek a szíves gratulációit először nem értette meg. Midőn megértette, homloka elborult, szemöldökét összehúzta és visszafogott káromkodással fordult a feleségéhez.

— Ezek az idioták az ostoba fejükbe vették, hogy minket fényes fogadtatásban részesítsenek! — mondá halk hangon, — az Egre kérék, siess, hogy essünk túl rajta mielőbb! Nem. engemet valamiképpen ki-segíteni! Azt gondolom, hogy egy ájulási rohamot tudnál hevenyészni?

Minden bizonnyal, ha akarnám, — mondá nevetve a szép asszony; de legkisebb hajlandóságom sincs azt tenni. Nagy mulatság lesz az egész. Nem gondolod, hogy neked tanácsos volna kellemes arcot csinálni! tevé utánna kissé gunyosan, mire a férje össze rezzent.

— És Douglas elszánta magát, hogy a ceremónián látszólagos nyugalommal menjen keresztül.

Az üdvözlő beszédet felolvasták és Douglas néhány szóval megköszönte az emberek szívesését. Aztán feleségét a kocsiá segítségével, a nagy utcán felmenve, haza hajtatták. Azonban csak lassan haladtak, mert Szt. Mihálynak minden lakosa künt volt, nekik a kellő tiszteletet megadni.

(Folytatás következik.)

pedig, a kik okt. 22—26. napjaiban töredelmesen meggyónnak, megáldoznak és az Anyaszentegyház felmagasztaltatásáért és szabadságáért, a tévelygők visszatéréseért, a bűnösök megtéréseért és a békesség ajánldakáért imádkozzanak — teljes bucsut engedélyez.

Hazánk Nagyasszonya, Keresztények segitsége, Bűnösök oltalma, könyörögj érettünk!

Kolt Kolozsvárt, 1899. év okt. havában.

Gusztáv Károly s. k.
erdélyi püspök.

Egyleti élet.

A folyó évi október hó 9-én megtartott rendes közgyűlés határozatából kifolyólag a kolozsmegei jegyzői egyet f. évi október hó 30-án délelőtt 10 órákor a vármegyei ház kir. termében rendkívüli közgyűlést tart, melyre megjelenni a körjegyző urat tisztelettel felkérjük. Tárgy: 1. Egyleti elnökünk leköszönése folytán elnökválasztás. 2. Az egyleti jegyző évi iródi átalányának megállapítása. 3. Indítványok. Gyulában 1899. évi október hó 12-én. Endes Lajos, alelnök. Kinter József, egyleti jegyző.

SZINHÁZ.

Angol lap E. Kovács Gyuláról.

A Londonban megjelenő „St. Pauls” című előkelő angol képes lap október 7-ikén megjelent számában közölte *E. Kovács Gyula arcképét* és ezzel kapcsolatban megemlékezik a nagy tragikus haláláról. A czikk Kovács János tanár fordításában így hangzik:

A magyar nemzet legnagyobb színészét gyászolja. A legnagyobb magyar tragikus, Shakspeare-nek összehasonlíthatatlan nagyarádója, mult hó 3-án Haller Lujza grófné kastélyában meghalt. Három nappal azelőtt a magyar nemzet egy nagyszerű ünnepélyt rendezett a fehéregyházi mezőn, hol a hirheves magyar költő *Petőfi* Sándor 1849-ben auguszt. 31-én a csatában elesett. Az ünnepélynek legkiemelkedőbb pontja *Petőfi Apotheosisa* volt, melyet *Jókai* Mór írt s *E. Kovács* elszavalta tropikus hőségben s hogy az összegyűlt 100,000 ember meghallhassa, a legnagyobb erőt fejtette ki. A mint bevégezte, azonnal elájult. Klasszikus homlokát halálos veríték borította el és a közeli kastélyba vitették, hol három nap múlva meghalt. E. Kovács Gyula 1839-ben született Nagy-Doboson, hol atyja protestáns lelkész volt. 1856-ban szülőinek s tanárainak ellenzése dacára a színházi pályára lépett Debreczenben, a Lángi társaságánál. 1862-ben a budapesti Nemzeti Színház tagja lett. 1865-ben újból visszament Erdélybe, Kolozsvárra, melynek lakói imádták őt. Itt tartotta meg jubileumát 1888-ban, rendkívüli nagy ünnepélyességek mellett. *Shakspeare nagy népszerűsége Magyarországon az ő mesteri játékaival köszönhető.* Kedvenc szerepei: *Shakspeare Hamletje, III. Richárdja, Shylokja, Othelloja és Learja* mellett *Schiller Wallensteinja, Tell Vilmosa* és *Katona Bánk-bánja* voltak. Temetése Kolozsvárt ment vége. Az erdélyi magyarok a nagy művészek méltó emléket szándékoznak állítani.

Műsor.

Hétfo: *Idégen nő.*
Kedd: *Bőregér.*
Szerda: *Dolozai nábob leánya.*
Csütörtök: *IV. László.*
Péntek: *Utazás egy apa körül.*
Szombat: *Utazás egy apa körül.*
Vasárnap: D. u.: *Párisi rongyszédő.*
Este: *Utazás egy apa körül.*

Krecsányi Ignác Szegeden. Október elsején kezdte meg Krecsányi Ignác Szegeden az előadásokat és ugylátszik, hogy a vidéki színházak között a vezérszerepet az idén a szegedi színház veszi át. Legalább azt következtetjük azokból a bírálatokból, a melyeket Krecsányi előadásairól irigykedve olvasunk a szegedi lapokban. Egyik előadását így méltatja a *Szegedi Napló*:

Krecsányi Ignác, a mi várva várt új színigazgatónk, már az első héten *Moreto* klasszikus vigjátékát, a *Közöny-közönygyel* hozta színre oly kiváló, művészi előadásban, a minőt még nem produkált a szegedi színházban működő társulatok közül egyik sem. Ragyogóan fényes est volt ez, gyönyörrel teljes. Nemcsak e darab volt klasszikus, de az előadás is. Művészi volt az részletben és teljes egészében. Művészetet interpretáltak az előadók ezt a bájos vigjátékot, mely gözelmesen felszínem fog maradni mindaddig, míg az emberiségből a poezis iránt való érzék ki nem fog veszni. Ami dicsőró szavunk csak van, azzal jutalmazzuk a mai előadás szereplőit, akik művészetük legjavát nyújtották az előadásban. Minden egyes szereplő feladatának magaslátán állott és ehhez járult meg hozzá a külsőségekben megnyilvánuló művészet: a pompás rendezés, a fényes kiállítás, a szebbnél-szebb jelmezek, melyek együttes harmoniában tették a mai előadást klasszikus színvonalúvá. Büszkség tölt el bennünket, hogy olyan kiváló művészi érzékelő bír, minden ízében modern igazgató áll a szegedi színházvezetés élén, mint Krecsányi Ignác. Az ilyen igazgató megérdemli a pártfogást, a méltánylást és a közönség lelkes magatartásától ítéve, azt hisszük, hogy a szegedi közönség, mely az igazi művészetnek mindig lelkes pártfogója volt, méltányolni is fogja, mint ahogy már most elismeri az igazgató nemes törekvéseit. Ha ezen a nívón lesznek az előadások, tartalomban és keretben egyaránt, akkor gyönyörűség lesz az idén színházba járn.

Nagy örömet keltett Szegeden az, hogy Krecsányinak van népszerűségének s így a népszimulodások sem hagynak fönn kívánni valót. *Áldor* Juliskáról a *Gyimesi vadörög* előadása alkalmából így ír ugyancsak a fentemlített lap:

Áldor Juliska szép hangjáról elmondottuk már elismerő véleményünket, ezúttal a játékaról mondunk véleményt, ami szintén teljes elismerést érdemel. Szépén, érzéssel énekl a magyar népdalokat, a játéka meg szeretetreméltó és kifejező. Hangulatos az előadása is, a mi egyaránt megkapó a drámai, valamint a vig helyzetekben, mert pompás a kedve és zamatos népiességgel cseng a szó az ajkán. *Egysszóval igazi népszimulodás, a kiből megvan minden művészi tulajdonság ahoz, hogy a népszimulodók női alakjait sikerrel interpretálja.* Sokat tapasztalt átgondolt játéka, nóitát pedig egyre urázattak.

Hasonló elismeréssel szólnak másféle előadásokról is. A drámai előadások kitűnők. Az operettek pazar kiállítását dicsérik. Legtöbb dícséretet kapnak az operaelőadások. *Hunyadi László* előadásáról himnusokat írnak. Nem is esoda. Krecsányinak összetanult saját zenekara van. A kar 34 tagból áll. Hosszas volna a sok dícséretet regisztrálnunk; mi csak olvassuk ezeket a dícséreteket és — irigykedünk.

Ipartestületi kongresszus.

Kolozsvár, okt. 14.

Ma d. e. nagy érdeklődés mellett nyílt meg Kolozsvárt a városi vígadó nagytermében az V. orsz. kongresszus.

Az ország különböző részéből érkezett vendégek zsufoldásig megtöltötték a termot.

A főhelyet a budapesti országos ipartestület tagjai, az iparkamarák elnökei, titkárai foglalták el.

A gyűlést Ráth Károly orsz. ipartestületi elnök nyitotta meg s felszólította a jelenlevőket, hogy a kongresszus vezetésére szükséges tisztikar választassék meg.

Erre dr. Horváth János ügyvéd, az orsz. ipartestület jegyzője ajánlatára közfelkiáltással a következőket választották meg:

Díszelnökök:

Gr. Beldi Ákos, Kolozsvár és Kolozsvármegye főispánja, Szvacsina Géza Kolozsvár város polgármestere, Benigni Sámuel, az iparos-egylet elnöke.

Elnök:

Ráth Károly.

Társelnök:

Thék Endre.

Alelnökök:

Reményik Károly Kolozsvár, Bertsey György N.-Várad, Doczi Ferencz Esztergom, Fiedler Ferencz Miskolcz, Kalmár István Szeged, Kreutzer Balázs Szolnok, Madari Gábor Bpest, Sehunda Venzel Bpest, Szabó János Bpest, Tóth Kálmán Debreczen.

Főjegyzők:

Gelléri Mór Budapest, dr. Horváth János Budapest.

Jegyzők.

Achim János Békés-Csaba, Püli István Budapest, Edvi Illés László Arad, dr. Kréjosi Reszó Budapest, Grünwald József Debreczen, dr. Gámán József Kolozsvár, ifj. Jakab Lajos Kolozsvár, László Gyula Maros-Vásárhely, Szontagh Jenő Szolnok.

Háznagyok.

Hirschfeld Lajos Kolozsvár, Putnoki Antal Miskolcz, Lossik Káoly Budapest, Kujnics Gyula Losoncz.

Pénztáros.

Sámuel Ferencz Budapest.

Ellenőr.

Vikár Béla Budapest.

Ezután Beldi Ákos főispán üdvözölte a vendégeket s megnyitó beszédét a haza életével zárta be.

A főispán után Szvacsina Géza polgármester tartott általános figyelem között nagyon szép beszédet.

Beszédében vázolta az iparosok hivatását állami, társadalmi és közgazdasági szempontokból, hangsúlyozta az összetartásnak szükségességét, a mely lehetővé teszi, nagy alkotások létesítésére és a magyar iparmegismosítására. Minden iparos egy szeme kell, hogy legyen annak a láncnak, a mely az iparos osztályt összetartja, erőssé teszi. A kongresszust egy kohóhoz hasonlítja, a melyben az eszmék, mint nemes fémek kiválnak hogy szolgálják az ügyet, előmozdítsák a haza jólétét. Az V. iparos kongresszust, Kolozsvár város vendégeit meleg szeretettel üdvözi.

A polgármester szavaira elhangzott éljenzések után Ráth Károly megköszönte Kolozsvár városának a vendégszerető szíves fogadtatást és kezdetét vette a tárgysorozat.

Ennek rendjén javaslat tétetett, hogy király Ő Felségéhez, a kongresszus hódolatának kifejezése jeléül üdvözlő sürgöny intéztessék. Nagy lelkesedéssel elfogadtattott.

Horváth János felolvasta ezután a keresdelmi miniszter leiratát, melyet éljenzéssel vettek tudásul.

Achim János Békés Csaba, a napirend első pontjánál előterjeszti az ismételt állás

foglalást az 1884 ipar törvény módosítása ügyében.

Putnoky Antal ipartestületi alelnök Miskolczról, mint előadó, ismerteti azokat a legfőbb intézkedéseket, a melyek az ipar törvényt megelőzték.

Nagy hatást szült és zajos helyeslést keltett az a kijelentése, hogy a ki nem tanult valamely iparágat s azt ne üzhesse.

Az 1884 évi ipar törvény hiányait igen érdekesen világította meg.

Rá mutat arra, hogy a népoktatási törvény nincs végrehajtva. Liba pásztorkodással tölti a fiu a szorgalmi idő nagy részét. Tudatlanul kerül az iparos pályára.

Németországban tanult fiuk lépnek az iparos pályára. Itt az iparosok kénytelenek elemiakra is taníttatni a fiukat.

A tandíjak körüli mizeriákra is rámutat, mely a szegény iparosokat terheli.

Mind addig, míg olyan tanulókat nem kapnak, a kik az elemieket elvégezték, boldogulni nem fognak.

Jó volna, ha az állam 4 gimnaziumi osztályllyal, iparos pályára lépő tanulókat is felruházná önkéntesi joggal.

Az ipartestületi szervezet és iparfelügyelők szervezete ellen is észrevételeket tesz s a mizeriákra is rámutat.

Az iparos osztály a multban mostoha gyermeke volt az országnak. Most talán szebb jövő elé néznek.

Ezután előterjeszti határozati javaslatát az ipartörvény módosítására nézve.

Javaslatát éljenzéssel fogadta a közönség.

Dr. Soltesz ismerteti az ipartestületek indítványait e tárgyban.

Az indítványokat elnök a végrehajtó bizottsághoz teszi át.

Herrman Kálmán (Déva) a bókeltető bizottság hatásköréhez szolt.

Varga Pál (Erszébetfalva) felszólal a nem képesített üzletemberek iparüzése ellen. Az üzletvezetőkre is, mint a kontárok támogatására szolgáló intézmény ellen észrevételek tesz. Kéri a szatósokat cipőket, ruhák és egyéb ipartárgyak árulásától eltítani.

A zsiárusokat is eltílandónak tartja attól, hogy ócska ipartárgyak kiujításához kontárokat alkalmazzanak.

Az ipartestületi jegyzői állást képesítéshez kéri kötni.

Nagy Gábor (Kolozsvár) a magyarországi vendégelők képviselőtében kéri, hogy a vendégelők ipar előmenetele érdekében kétes ekzisztenciájú egyéneknek ne adjanak jogot, hogy vendégelők legyenek.

A vendégelők iparágat, a képesítéshez kötött iparágak közé kéri felvenni.

Ebbeli javaslatát igen szépen okolta meg s kérte a nagy gyűlést, hogy ezt az indítványt annak idején előterjessze. E javaslatot 10 ezernél nagyobb lakóssággal bíró városokra kéri kiterjeszteni.

(Általános helyeslés.)

Elnök indítványozza, hogy a gyűlés más tárgyra menjen át.

A fővárosi női szabók képviselője felszólal ama sérelemért, hogy a nőszabók iparága még ma is házi iparnak vétetik. Kéri megszorítani a bécsi utazók tulkapásait. (Helyes) A női szabó iparban a kontárkodást kéri megszüntetni és a női tanoncok is három évig legyenek kötelesek tanulni.

Elnök ezután számba veszi az indítványokat, úgy az előadók, valamint Nagy Gábor s a női szabókszósólója indítványait s formulázás és sürgős felterjesztés végett a központi végrehajtó bizottsághoz való előterjesztés végett áttendőnek jelenti ki. (Helyesles.)

Ezután dr. Gelléri Mór az orsz. ipartestület igazgatója az ipar testületek hatáskörének kibővítése és működésüknek hatályosabb tétele, valamint viszonyuknak a kereskedelmi és ipar kamarákhoz való szabályozására vonatkozó előterjesztést teszi meg.

Javaslatában, új feladat gyanánt a testületek keretében kellene utalni, a házál kereskedési, valamint a vásári rendtartás kezdeményezésének létesítését, az iparfejlesztési feladatokat felkarolását.

Mester tanfolyamok létesítését is javasolja egyes városokban.

Az iparos menedékház létesítését is szóba hozza. Az ipartestületi jegyzőség állandósíttassék.

Ezután ugyan erre a pontra Dóczy Ferencz terjesztette elő előadói javaslatát.

Turesányi Gyula Kolozsvár azt ajánlja, hogy vállásra való tekintet nélkül mozdítások elő az iparosok önképzése oly módon, hogy kötelezve legyenek belépni az önképző körökbe.

Elnök ezután a vitát az idő előre haladtott voltára való tekintettel bezárja.

A vendégek a bankettre vonultak.

Délben a New-York szálló éttermébe gyűltek össze. Az ebédet a vendégek tiszteletére a város adta. A menü ez volt:

Zöldség-leves
Kolozsvári töltött káposzta sertéssel
Kappan és liba vegyes salátával
Almás és törös béles
Gyümölcs
Sajtok
Fekete kávé
*
Borok:
Asztali
Villányi vörös.
Ásvány- és szikviz.

A felköszöntők során Beldi Ákos gr. főispán a király ő felségére ürit poharat, Benigni Samu Hegedüs Sándor miniszterre, Abonyi keresk. min. tanácsos felköszöntötte az iparosokat, Szvacsiná Géza polgármester a vendégekre köszöntött, Ráth Károly enőket az iparosok Unióját élte. Reményik Károly Ráth Károlyra, Edvi, Illés László Aradról Kolozsvár polgárságára, Gelléry Móra kamarákra, Szakács Péter a miniszteri kiküldöttre köszöntött, Madary Gábor: Reményik Károlyra, Deil Jenő Kassza, az önálló vámtérletre, mint a haza önállóságának feltételére.

Abonyi min. tanácsos biztosítja a jelenlevőket, hogy azokat a törekvéseket, amelyeket előterjesztenek, s a melyek az ipar érdekében szükségesek, a kormány megvalósítja. (Eljenzék.)

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 14.

E. Kovács Gyula emlékezete.

„Hadd hangozzék még egyszer a mi Megdicsőült Búkeségünknek, E. Kovács Gyulának a dicsősége azokról a deszkákról, a hol évtizedeken keresztül aratta legdiadalmasabb babérait.” E szavakkal vezette be Janovics Jenő, a kolozsvári Nemz. Színház segítő együletének igazgatója amaz indítványát, hogy e Kovács Gyulának emlékezetére a kolozsvári színpadon egy nagyszabású, magas irodalmi és művészi nivón álló matiné endzessék, a melynek keretében a színházon kívül mindazon irodalmi társaság is kiküldött által fogja magát képviseltetni, a melynek az elhunyt tagja volt.

Az eszme szép és ideális. De az idealizmus mellett ott sentekedik a hideg számítás is. Az a gyűjtés, a mit a költő királynak, Jókai Mórnak a felhívására megindítottak, igen lassan gyarapodik. Az eddig begyűlt összegnek a kamatja alamizsnára is megsejgyenítően kevés, nemhogy segélyre elég legyen. Ez az emlékünneplé pedig, ha siker fogja koronázni rendezőjének buzgó fáradozását, sok könyvespéjjét fogja letörölni az árván, segély nélkül itt hagyottaknak s a mellett Kolozsvár közönségének is nem közönséges irodalmi és művészi élvezetet fog nyújtani.

Irodalmunk legjelesebbjei s a művészi életnek sok kiváló búkesége fogja működésével ennek az emlékünneplének a fényét emelni s jelentőségét országossá, a megdicsőültnek nagy nevéhez méltóvá tenni.

Rekviem lesz ez, nem ugyan az egyház szentelésében, de Thália megszentelt oltára előtt.

A teljes program még nincs ugyan megállapítva, de az előkészületekből ítélve, nagy áranyúnak és fényes sikerűnek ígérkezik ez a szép ünnepély.

Az első, a ki önzetlen lelkesedéssel megígerte közreműködését, Magyarország legnépszerűbb poétája, a temesvári református pap, Szabolcsa Mihály volt, a ki Janovics Jenőnek, a matiné rendezőjének a fölkerésére levelben válaszolt, melynek idevonatkozó sorai itt következnek:

Közönmön szépen a bizodalmas rám gondolatokat. Végtelen szeretetm, ha megfélemlenék neki. Te ott könnyen megtudhatod az erdélyi ref. kerületi közgyűlés idejét. 300—400 olyan emberrel van akkor több Kolozsvárt, a kik mind közelállottak érzesben, rokonszenvenben a mi Kovács Gyulánkhöz. Ez a gyűlés tán épp a jövő hó első napjaiban lesz. Én azért is szeretném, ha a tervezett ünnepély idejét ehhez alkalmazhatnátok, hogy így meg lenne könnyítve az én utam is. De elmenni persze okvetlen elmegek. Emberileg szólnán az „okvetlen”-nel.

Bár sikerülne minél fényesebb anyagi sikerrel nemes, szép vállalkozások.

Szabolcsa Mihály.

Ezenkívül annyit előre is elárulhatunk, hogy a matiné szereplői között nem kisebb nevek lesznek, mint az atyamesteré: Jókai Mór, Káry Klára, Bölöny József, Endrődy Sándor s még sok más jelesünk.

— **Berczik Árpád**, miniszteri tanácsos, a kiváló színműíró, ma reggel nevével együtt Kolozsvára érkezett. A mai és a holnapi napot Kolozsvárt fogja töltetni, a hol még sohasem volt. Tulajdonképpen a *Himfy dalai* című legújabb darabját akarta ma megnézni. A darab azonban Vendrei betegsége miatt elmarad. Berczik Árpád ma megnézi a város nevezetösségeit, este elmegy a színházba s holnap valószínűleg kimegy a zsuki lóversenyre. Berczik Árpád itt léte alatt Bölöny József intendáns vendége.

— **Az ipartestületi kongresszus küldöttsége a polgármesternél.** A Kolozsvárt ma kezdett ipartestületi kongresszus elnöksége tegnap délelőtt testületileg kereste fel a város házan Szvacsiná Géza polgármestert, hogy őt a kongresszus diszelnöki állására felkérjék. A polgármester a küldöttség szónokának a beszédére adott válaszában megleg köszönetét fejezte ki a küldöttség figyelemért, s készséggel vállalkozott a diszelnöki teendők végzésére, s egyben örömet fejezte ki a felett, hogy az ország iparos osztályát

ezen közvetlenül érdeklő mozgalomban neki is cselekvő szerepet juttattak. A küldöttséget igen kellemesen hatotta meg a polgármester meleg érdeklődése. A mint értesülünk, ugyan csak az egyik diszelnöki állásra gróf Beldi Ákos főispánt nyertek meg, ki szintén készséggel vállalkozott e tiszt betöltésére.

— **Hegedüs Sándor** kereskedelemügyi miniszter a következő levelet intézte az V. ipartestületi kongresszus elnökségéhez:

A folyó évi október hó 14—15 napjain tartandó V. ipartestületi kongresszusra való szíves meghívást köszönettel vettem.

Azon meleg érdeklődésnél fogva, melylyel a hazai kézműipar tömörülését kísérem, természetesen nagy érdeklődéssel tekintek ezen kongresszus tanácskozásai elé, melyek ki fognak terjedni ugy az iparfejlesztés, mint az ipari közigazgatás több ágára, a melyekre nézve szívesen hallgatom meg az érdekeltség komoly, az iparosság összeségének javára irányuló javaslatait és azokat érdemök szerint fogom méltatni és felhasználni.

Épen ezért figyelemmel is fogom e tanácskozásokat kísérni s minthogy azokon, bármilyen vonzerőt gyakoroljon is reám a hely és tárgy, hivatalos elfoglaltságom miatt sajnálatomra személyesen nem lehetek jelen, képviselőmetről kívánok gondoskodni, a melylyel egyidejűleg megbízom Abonyi Emil miniszteri tanácsost, a vezetésem alatt álló kereskedelemügyi miniszterium ipari közigazgatási szakosztályának főnökét.

Midőn erről a t. elnökséget ezenel értesiteném, egyuttal kifejezést adok azon várakozásomnak, hogy ezen kongresszus tanácskozásai és határozatai azon komolyság és tárgyalatosság háttárai között fognak mozogni, melyet az ország ipartestületi képviselőletének tekintélye megkíván. Kelt Budapestén, 1899. október hó 14-én. Hegedüs s.k.

— **Érdekes felolvasás.** A városunkban most folyó V. orsz. iparkongresszus alkalmával f. hó 15-én délután 4 órakor a városház közgyűlési termében Ordódy Lajos mérnök felolvasást fog tartani nagyfontosságú, az ipar keretébe tartozó találmányról, a sás és gyékény növényeknek a fonó-szövő iparban való fölhasználásáról.

Ordódy e találmányán már két év óta dolgozik s e találmány már mostani fejlettségével is a bel- és külföldi szakkörök legnagyobb érdeklődését és elismerését nyerte ki.

A találmány egészen új irányt van hivatva adni a fonó szövő iparnak s a külföldről nagyösszegek árán behozott juta kisorsítására van praedestinálva. Ezen kívül a paripargyártást is szolgálja fogja hazai olcsó anyaggal.

A nagy horderejű tárgy érdemessé teszi, hogy a fölolvastat minél nagyobb közönség hallgassa meg.

— Kolozsvári vértanuk ünnepe.

A váratlanul bekövetkezett kedvezőtlen idő lehetetlenné teszi azt, hogy a Kolozsvárt kivégzett vértanu emlék előtt a kirándulással egybekötött ünnepély holnap d. u. megtartsék. E tárgyban Deáky Albert elnökle alatt ma d. e. gyűléseket a rendezőbizottság. A gyűlésen az egyetemi fiatalság is képviselve volt. Hosszas vita után kimondták, hogy tekintettel az 50. évfordulóra az ünnepély megtartása a kivégzési helyen vagy a temetőben a Tamás András emlékoszlópa előtt kívánatos. Ennélfogva az ünnepélyt, már megállapított műsorral az emlék előtt a jövő vasárnap, az az 22-én tartja meg. Ha ezt az idő megakadályozná, az esetben Halottak napján a temetőben, minden körülmények közt megtartják az ünnepélyt. A grászmisét a jövő héten a Ferencz-rendiek templomában fogják megtartani.

— **Hegedüs üdvözlése.** Az országos ipartestületi kongresszus következő sürgőnyt intézte Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterhez:

Az ország minden részéből Nagyméltóságod szülővárosában nagy számban egybegyűlt iparosság az V-ik ipartestületi kongresszus alkalmából halás örömmel vette tudomásul a magyar kézműipar fölvirágzása érdekében tett újabb intézkedéseit, nevezetesen az ipartörvény módosítása tárgyában s a kongresszus megnyitására küldött leiratait és azt a ténny, hogy gyűlésünkön magát képviseltetni méltóztatott. Elvagyunk telve attól a reménytől, hogy Exellentidám bölcs tapasztalatait, ismert jóindulata és oly sokszor bevált helyes gyakorlati érzelme, újabb kifejezendő kívánságainkat kellőképen mérlegelni, s azok fokozatos érvényesítése által kisiparunk fejlődésében a várva-várt új korszakot fogja inaugurálni. Ebben a reményben hó ragaszkodással és mindig növekedő rokonszenven üdvözlí Nagy-méltóságodot, az iparos gyűlés megbízásából Ráth enőket, Thék másodelnök, Gelléri és Horváth főjegyzők.

— **Candidatú jogvélemény.** Jogász körökben felmerült a kérdés most, hogy az ügyészi állásra lehet-e candidálni olyant,

a ki nincs bevezetve az ügyvédi kamarába és nem gyakorló ügyvéd. Az az általános nézet s megállapodás, hogy nem lehet candidálni s választani ügyésznek csak olyant, a ki gyakorló ügyvéd s ügyvédi kamarai tag. A törvény világos rendeletei szerint nem elég az ügyvédi oklevél ahoz, hogy ügyvédi gyakorlatot folytathasson valaki, erre csak az ügyvédi kamara bejegyzése jogosíthatja fel s ehhez a bejegyzéshez pedig nem csupán az oklevél kívántatik, még egyéb feltételek is irányozzák azt. A candidatúhoz tényleges és nem jövőbeli kvalifikáció kívántatik s ezt csak az ügyvédi gyakorlatra jogosultság képezi.

— **A kolozsmegyei főügyészi állásra** összeszámolta a Deáky Albert pártbizottsága a szavazatok kilitásait s nagy többséggel bizonyos megválasztatása. A megyei intelligenciájának kréme s a szavazók nagy száma tömörült mellette és biztosítja a sikert. Ezt meg is követeli a megye reputációjá, hogy ne legyen hátlatlan Deáky Albert iránt, a ki csaknem 20 éve szolgálja ingyen s buzgó érdeklődéssel a megyét. Még olyanok is, a kik a házál kérégetőnek szavazatot ígértek régebben, most, hogy tudomásukra jött a Deáky Albert központi fellejtése, hozzá csatlakoztak. A közérdek azt kívánja meg, hogy a szavazatokat ne előzetes kortes ígérgetések, de az érdem és képesség iránt való elfoglaltan és igazságos ítélet irányozza mindig.

— **Az alsózsuki lóversenyek.** A holnap tartandó utolsó napi lóversenyekre, ha az idő szép lesz, nagy közönséget fog vonzani, s erre való tekintettel a falka vadász társulat már meg is kereste a főnökséget, hogy a közönségrészére lehetőleg sok kocsit tartson készenlétben. Mint halljuk, az iparosok orsz. kongresszusára érkezett vendégek közül is számosan rándulnak ki a versenyterre, hogy végig nézhessenek oly versenyeket, minőt sem Magyarországon, sem Ausztriában nem rendeznek. Ez alatt a hegyvölgyes terepet értjük, minő Alsózsukot kivéve sehol sem található. A kerékpárosok is felhasználva a szép időt, ez alkalommal is tömegesen rándulnak ki, s 11 órakor indulnak a pénzügyi palota elől. A kitünően egybeállított program, a versenydíjak magas volta s a kitünő klasszisu lovak sokasága meg is érdemli a legnagyobb látogatottságot. Az urlovasok nap-nap után végig galoppozzák a pályát, hogy lovaikat a 6000 méter távolságu Erdélyi-díjra előkészítsék. Hogy melyik szerzi meg a 6000 koronát — majd megvállik. Torontál, Sylph és D. B. már a Lover-Egypt díjjal is megelégszik, de ezért aztán komolyan fognak mérközni. A vendéglos is a legszolidabb árakat alkalmazza, így ez iránt sem fog panasza felmerülni. A külön vonat ez alkalommal is egyegyed 1 órakor indittatik, s mivel a visszaérkezés a délutáni 5 óras vonattal történik — idegen vendégeink az estét már ujra itthon tölthetik.

— **Életveszedelem a Fellegvár oldalán.** Nem most szólnak először arról a dologról, hogy t. i. a Fellegvár oldalán épített házíkok (önmagukban is életveszélyes építmény roncsok) lakossága nap-nap után ki van téve az életveszedelemnek. Ma itt, holnap amott válik le a hegyoldal szikla darabja s rombol össze minden, a mit utáiban talál, házat, embert és állatokat. Voltak már esetek, hogy a levált szikladarabok halálra zúzták egyik másik ott lakó szerencsétlent. A napokban ismét levált egy jökora szikladarab, mely az alatta levő házat alaposan szétrombolta. És csak különös véletlen, hogy épen az időben nem tartózkodott ott a közelben emberi lény, mert ez esetben a katasztrófa elkerülhetlen leendett. Mi már több ízben tettük figyelmessé a közhatalóságot arra, hogy a köz- és életbiztonság ebben a nyomorúságos város részben a lehető legnagyobb mértékben van veszélyeztetve. Már maguk azok a ronda és hasznavehetetlen épületek a közbiztonságot veszélyeztetik, illetőleg közveszélyesek és a közegészségre nézve is állandó veszedelmet rejtenek magukban, de e mellett még lépten nyomon ki vannak téve annak az eshetőségnek, hogy a hegyből kiálló óriási szikladarabok szétrombolják őket és az emberek életbiztonságát is állandóan fenyegetik. És sok évtizedek óta senki sem foglalkozik ezzel a nagyon is fontos közkérdéssel, a dolog illető komoly akarat és elszántsággal. Holott ez a dolog nagyon is megérdemelne, hogy Kolozsvár város elsőrendű közkérdéseit közt menél előbb és menél eredményesebben tárgyalassék. Itt egyszerűen arról van szó, hogy az aránylag legsűrűbb népességű és ugy közegészség, mint közbiztonság dolgában legjobban veszélyeztetett városrészenek a lakosságát a kötelező védelemben részesítse a közhatalóság, még pedig nem odázva el a dologt egyik évtizedről a másikra, hanem hozzállva a komoly munkához, komoly akarral. A teendő az volna, hogy közbiztonsági és közegész-

ségi tekintetekből valamennyi házra nézve mondassék ki a *hatósági rombolás kénysze*, s valamely alaplób adassék némi *kártalanítás* a lakosságnak, s telepíttessék át a kevésbbé közveszélyes területre, a hol közegészségre oly ártalmas tulzsufolttság és piszok is elkerülhető leand. Felhívjuk e nagy horderejű kérdésre a tanács figyelmét azon reményben, hogy rövid időn belől megfelelő javaslattal lép a törvényhatósági bizottság elé!

— **Nincs vagon.** A kolozsvári fakereskedők panaszozzák, hogy fűzi-fakészleteket nem tudják Kolozsvárra beszállítani, mert nincs vagon. A kolozsvári üzletvezetőség bizonyára intézkedni fog, hogy a mizeria még a tél beállta előtt megszűnjön.

— **Kétszáz forint három képes levelezőlap miatt.** A képes levelezőlapok divatját éljük. A kereskedések kiratai tele furcsább-nál furcsább képes levelezőlapokkal. Az ily levelezőlapok gyűjtése az ifjuság között, különösen a fiatal leányoknál valóságos szenvedélyé vált. Ez ellen nincs is kifogásunk, mert hiszen azok a képes levelezőlapok, melyek egy város részét, templomot, valamely monumentális épületet, vagy nemzetünk jelesit ábrázolják, mindenesetre megérdemlik a gyűjtést, mert ismeretét terjesztenek, foglmainkat bővítik, szélesítik. Ámde ezeken kívül vannak olyan levelezőlapok, melyek sem ismeretét nem terjesztenék, sem a jó ízlést nem elő nem mozdítják, hanem ellenkezőleg: terjesztik az erkölcszetelenséget. Ezek az ugynevezett Kosmos-féle átváltozó képes levelezőlapok. Ezek adták jelen alkalommal kezünkbe a tollat is.

Nagy férfaink, jeles paedagogusaink keresik a módot, hogy miképen tegyék az ifju sziveket a művészet iránt fogékonyvá, tanulmányokat irnak a művészetnek a középiskolai tanítás keretében való bevitelére iránt s míg ez történik, addig más oldalról foly az üzérkedés az erkölcsrontó, a szép érzéket felháborító, a vért arcba kergető ocsmány képes levelezőlapokkal. És ez így nincs jól!

Ezt belátta a törvény és igyekezik az erkölcsrontó levelezőlapokat üldözni. Ezt bizonyítja az a tárgyalás, mely tegnap a kolozsvári városi járásbírósnál, Salamon Sándor albiró előtt folyott. Három fiatal urfi volt a vádlott. A vád az volt, hogy ők két kisaszszonynak Kosmos-féle átváltozó képes levelezőlapot küldtek. Tárgyalás folyamán két urfi bocsmerete tették s egyiket 50—50 forintig, a harmadikat pedig, ki tagadt, de az ellene felhozott vád beigazolást nyert, 100 frt pénzbüntetésben marasztalták el. Azt hisszük, hogy ehhez nem kell kommentár. Ez esetből beláthatjuk ugy az igentisztelt erkölcsrontó levelezőlapot gyártók, mint az elárusítók és vevők, hogy a törvény kellő szigorral fog eljárni ily esetekben és felhagynak erkölcsrontó üzelmekkel. Mi részünkről csak helyeselni tudjuk a törvénynek az ily ügyekben való eljárását.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

Puskaművesek a miniszternél.

Budapest, okt. 15.

A puskaműves iparosok országos küldöttsége járt Koncz Károly vezetése alatt a honvédelmi miniszternél. Azt panasolta el a küldöttség, hogy utóbbi időben a katonai puskaművesek magánusoknak is dolgoznak, miáltal a polgári puskaműves iparosokat rendkívül megkárosítják. Kéri tehát a minisztert, hogy e visszas állapotot szüntesse meg. — Fejerváry miniszter megígérte a küldöttségnek, hogy a panaszoikat megfogja vizsgálni s a mennyiben sérelmük beigazolást nyert hogy a katonai puskaműveseknek megtiltja azt, hogy magánosok részére is dolgozzanak, intézkedni fog.

Földmives embernek a tőzsde nem való.

Budapest, okt. 13.

A főváros kereskedő köreiben élénk kommentálás tárgyat képezi a budapesti tőzsdebiróság egy ítélete mely a gazdasági közönség széles rétegeiben elharapódzott börzejátékot a lehetőség szerint megszorítja s a földmives parasztnak egyszerűen lehetetlenné teszi a tőzsdén való játszást. A bpesti tőzsdebiróság előtt ugyanis dr. Tolnay Lipót ügyvéd, B. József budapesti nagy gabonabizományi czég képviselőtében 23.000 mm. határidős rozs és buza üzlet után felmerült 5.700 frt tőzsdéi differencia iránt indított keresetét K. Sándor nagylétai paraszt földmives ellen.

Habár a kötelevek szabályszerűen voltak kiállítva és a tőzsdéi lebonyolítás a czég részéről teljesen korrekt volt

és jöllehet, — a mit a tőzsdebiróság ítélete külön is kiemel, — a budapesti czég teljesen jóhiszeműen járt el: a tőzsdebiróság még is helyet adott a dr. Bihari Mór ügyvéd által kifejtett védekezésnek és feltétlenül elutasította a felperesi czéget keresetével. Az indoklás azon álláspontra helyezkedik, hogy egy földmives paraszt embernek sem értelmiségi, sem vagyoni viszonyai nem olyanok, hogy vele tőzsde ügyletet szabad legyen kötni, de a tőzsdebiróság azonkívül következetesen távol akarja magától tartani a nem hivatásos egvéneket, kiknek a tőzsdejáték nem való.

Magyar ember találmánya.

Budapest, okt. 13.

Évezredek óta foglalkoztatja a kutató emberi elmét a repülés problémájának megoldása, ujabban pedig a léghajónak kormányozhatóvá tétele. E kérdés sikeres megoldását tűzte feladatául egy idegenbe szakadt magyar ember is és mint írják, hosszas kísérletek után sikerült is neki a kormányozható léghajót létesíteni. A feltaláló magyar ember Bezdán Mihály, már 10 év óta lakik Bukarestben, mint ács. Az általa feltalált lég-hajó igen egyszerű, de annál gyakorlatiasabb készülék; ép a találmány egyszerűsége az, mely életre valóságát mintegy biztosítja. A lég-hajó szivar alakú s a léggömb rész a csolnakrészzel szilárd összeköttetésben van. Az építéshez könnyű, szilárd fát használt. A lég-hajónak hátsó és két oldal részén sajátságos szárnyas kerekék alkalmazvák, melyek a mellett, hogy a hajónak bizonyos irányban való mozgását lehetővé teszik, kellő ellenállással is felruhazzák a hajót a légáramlatokkal szemben. A kik Bezdán magyarázatait hallották s a kísérleteit látták, azok mind bízna a találmányban.

A feltaláló támogatásért a román kormányhoz folyamodott, ez azonban az első használható minta bemutatását követeli az anyagi támogatás megadása előtt. Mivel pedig Bezdánnak a szükséges csekély pénze sincs meg (mindössze 1000 frank volna szükséges az első modell elkészítéséhez) most hírlapi uton fordul a tehetősebb emberekhez és a tudomány minden barátjához, hogy a szükséges pénzt kölcsönképpen bocsássák rendelkezésére. Ha a találmánynak nem lenne is meg a kellő sikere, akkor is kötelezi magát a kölcsön visszafizetésére.

Háboru.

Budapest, okt. 14.

Londonból sürgönyzik: A burok megtámadták Mafekinget és már több vereséget szenvedtek.

A király.

Bpest, okt. 14.

A király lex unokájának keresztelőjére ma reggel Walseeba utazott.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lapfelnézős:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Dr. Pataky Jenő

ker. orvos

(gyermekgyógyász és női orvos)

lakását f. évi Október hó 10-től kezdve **Külmonostor-u. 13 sz.** alá az emeletre helyezte át.

1—2

E. Hammerschmidt gyógyszerész

által készített

patkány virsli

D. R. P. 95277. és G. M. Sch. 76024 az elismert legjobb patkány-méreg a világon, a mely a patkányokat tömegesen pusztítja és kis mennyiségben is öl. Embereknek és házi állatoknak ártalmatlan. Számtalan elismerő nyilatkozat minden körben.

Ára: 45 kr. 75. és 1 frt 30 kr.

Főraktár Kolozsvárt: **Széky Miklós** gyógyszerésznél.

1—10

Operateur

Dr. Rudas Gerő egyetemi m. tanár, fogorvos műtermét áthelyezte az új státusz épületbe **Főtér 32—33 szám.** 1. emelet 3-ik ajtó, bejárat *Szentegyház-utcában.* 2—10

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **nőidvát áruháza**mat *Főtér 12 szám* alól, **Főtér 30—31 szám** alá, a róm. kath. státusz palotába helyeztem át.

Kérem a n. é. közönség további támogatását a jövőben, maradván teljes tisztelettel

3—3

FOGEL ANTAL.

